

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Policratici de curialium nugis & vestigiis philosophorum Prologus incipit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

Polycratici de curialium nugis & vestigiis
philosophorum Prologus incipit.

Maximè tum in multis / tum in eo ma-
xime est litterarū fructus: qđ omniū intersti-
tiorū loci & temporis exclusa molestia / ami-
corum sibi inuicem presentiam exhibent / &
res scitu dignas: cito aboleri non patiūtur: nā
& artes perierant euanuerāt iura: fidei & to-
tius religionis officia queq; corruerant: ipseq;
recti defecerat vsus eloquiū / nisi in remediū infirmitatis huma-
nelitterarū vsū mortalibus diuina miseratio pcurasset. ¶ Exē-
pla maiorū que sūt incitāmēta & fomēta virtutis: nulli oīno exi-
gerent aut seruaret: nisi pia sollicitudo scriptorū & triūphatrix
inertie diligentia / eadem ad posteros transmisset. Siquidē vi-
ta breuis: sensus ebes / negligentie torpor / iūtilis occupatio / nos
pauca scire pmittūt: & eadē iugit̄ excutit & auellit ab animo
fraudatrix sciētie iūmica / & inuida semp memorie nouerca obli-
uio. Quis enī alexandros sciret aut cesares? Quis stoicos aut
paripatheticos miraret / nisi eos insignirēt monimēta scripto-
rum? Quis apostolorū & pphetarū amplexanda imitaretur ve-
stigia: nisi eos posteritati / diuine littere cōsecrasset? arcus trium-
phales tūc pficiūt illustribus viris ad gloriā: cū ex quibus causis
& quorū sint imp̄ssa docet inscriptio: liberatorē patrie / fundato-
rem quietis tunc demum īspector agnoscit / cū titul⁹ triūphato-
rem quē nostra britānia genuit indicat p̄stantinū. Nullus enim
vnq̄ cōstās gl̄ia claruit: nisi ex suo vel scripto alieno. Eadem est
asini & cuiusuis impatoris post modicū temp⁹ gloria: nisi qua-
ten⁹ meōria alterutri⁹ scriptorū bñficio progef. Quot & q̄tos
arbitraris fuisse reges / de quibus nusq̄ sermo est aut cogitatio?
Nihil ergo cōsiliōsi⁹ est captatorib⁹ glorie q̄ litteratorū & scribē-
tiū maxie grām pmereri. Inutilit̄ enī ab eis geruntur egregia
ppetuis tenebris obducēda: nisi l̄rarū luce clarescāt. Quicqđ fa-
uoris aut p̄coniorū aliūde p̄hiſ p̄ide est ac si echon quē audis in
fabulis plausus recipiat theatrales. Desinit enī cū cepit. ¶ Ad
hec in dolore solatiū: recreatio in labore: in paupertate iocūditas:
modestia in diuitiis & delitiis fidelissime a litteris mutuatur.
Nā a vitiis redimif anim⁹: & suauis & mira quadā / etiā i aduer-
sis iocūditate reficif / cū ad legendū vel ad scribēdū vtilia mētis
intēdit acūmē. Nullā in reb⁹ hūanis iocūdiore aut vtiliore occu-

¶ Fax & studiū
cōmendatio.

Cesares.
Alexandros.
Paripaterici
Aplorū & pro-
phetarū vesti-
gia.

Prologus.

patioñe inuenies / nisi forte diuinit⁹ compuncta deuotio orādo
diuinis insinat colloquiis: aut corde per charitatē dilatato / deū
mente concipiat: & magnalia eius apud se quasi quadā medita
tionis manu pertractet. Experto crede: quia omnia mundi dul
cia his collata exercitiis amarescunt / eo quidē magis quo cuiq;
sensus integrior / & ratio icorrupta iudicii purioris viget acumi
ne. Noli ergo mirari / quare aliquē gradū scale que nūc sola nos
uit ascēsu / p̄t quandoq; monuisti non ascendo: quare maiorib⁹
me non ingero curiis: cū tibi & socratis r̄nsurus sim verbo: q̄ in
terrogatus ab amicis quare non in forētib⁹ negociis versaref /
respōdit. Que locus hic callet / ego nescio: que ego calleo / locus
hic nescit. Ego enim contēno que illi aulici ambiunt / & que ego
ambio / illi contēnūt. Mirare magis quare nō precido aut rum
po funē / si alas solui non potest: qui me in curialib⁹ nugis tam
diu tenuit & tenet adhuc tātē obnoxiiū seruituti. Iam fere annis
duodeci nugatū esse tedet: & penitet me lōgē aliter institutum
& quasi sacratoris philosophie lactatū vberib⁹ ablactatūq; de
cuerat ad philosophantiū transisse cetū q̄ ad collegia nugatorū.
Et te quidē sentio in eadē conditione versari: nisi quia rector &
prudētior si facis quod expedit: stas semper immotus in solide
v̄tutis fundamento: nec agitaris arūdinea leuitate: nec delitia
rum sectaris mollia: sed ipsi que mundo imperat imperas vani
tati. Vnde cū tibi diuerse prouincie cōgestis meritarū laudum
preconiis quasi arcū erigant triumphalē: ego vir plebei⁹ striden
ti fistula inculti eloquiū librum hūc ad honorē tuū velut lapillū
in aceruo preconiorū tuorū conieci: sciens quia sicut non habet
vnde placeat ex venustate: sic ex deuotiōe scribētis non poterit
displicere. Nugas p̄ parte cōtinet curiales / & his magis insinat
quib⁹ vrgef magis: pro parte autē versaf in vestigiis philoso
phorū quid in singulis fugiendū sit / aut sequendū / relinquēs ar
bitrio sapiētis. Et q̄a ne ledāt aliquē / eā oportuit pueniri in quo
nihil nugatorū possit argui: te virorū nostre etatis elegantissimū
decreui cōuenire: & q̄ vidētur in mei sibi⁹ arguenda descri
bere. Sic enim cum ineptias suas lector vel auditor agnoscet il
lud ethiciū reducet ad animū: quia mutato nomine de se fabula
narratur: precipue cum omnes nouerint / quantis tu serietatib⁹
ingiter occuperis. Sic dū alios docet seneca: suū monet lucillū.
Ad oceanū & p̄machiū scribit hieronym⁹: & aliorū pleriq;
castigat excessus. Quisquis autē blādientis causaf ineptias: ne
gocium cū tempore metiatur. Et quod sapiētis est: ex causis di

Rephēssio vel
instructio vni⁹
oēs informat.

In Poliraticum.

cendi dicta diiudicet. Siquid aut cupiã asperius sonat: non in fe-
quicq̃ dictum nouerit: sed in me ipsum & similes mei qui mecum
cupiunt emedari: aut in eos qui collapsi in fata: omnem rephen-
sionem equanimiter ferunt. Noui enim quia nullis grauis est per-
cussus achilles: & p̃sens etas corrigitur: dum preterita suis me-
ritis obiurgatur. Sic dum corrigitur oratius etiam seruis ut de
cembri libertate utantur indulget. Omne uasfer vitium ridenti
flaccus amico: tagit & admissus circũ precordia ludit. Que ve-
ro ad rem pertinentia a diuersis auctoribus se animo ingerebat
dum conferrent aut iuuant: curauit inserere tacitis interdũ no-
minibus auctorum. tum quia tibi utpote exercitato in litteris
pleraq̃ plenissime nota esse noueram: tum ad lectiõem assiduã
magis accenderetur ignarus. In quibus si quid a fide vera lon-
gius abest: mihi ueniam deberi confido: qui non omnia que hic
scribuntur vera esse promitto: sed siue vera siue falsa sint / legen-
tium vsibus inferuire. ¶ Neq̃ enim adeo excors sum: ut prove-
ro astruam: quia pennatis auibus quondam testudo locuta est /
aut q̃ rusticus urbanum murem mus paupere tecto acceperit /
& similia: sed quin hec figmenta nostre famulentur instructio-
ni non ambigo. Hec quoq̃ ip̃a quibus plerumq̃ utor / aliena sũt:
nisi quia quicquid ubiq̃ bene dictum est facio meum. Et illud
nunc meis ad compendium / nunc ad fidem & auctoritatẽ alie-
nis exprimo uerbis: & quia semel cepi reuelare mentis archa-
na: arrogantiam meam plenius denudabo. Omnes ergo qui
michi in uerbo & opere philosophantes occurrunt: meos clien-
tes esse arbitror: & quod maius est: michi uendico in seruitutẽ:
adeo quidem: ut in traditionibus suis seip̃os p̃ me linguis obii-
ciant detractorum. Nam & illos laudo auctores. Neq̃ enim alex-
xandrum uidi uel cesarem: nec socratem zenonem uel: platonẽ
aut aristotilem disputantes audiui. De his tamen & aliis eque
ignotis ad utilitatem legentium retuli plurima. Cedo tamen
ne uidear cõtentione gaudere: & me officiosis fateor usum esse
mendaciis: & si aliter emulus nõ quiescit: quoniam ego meum
cornificium habeo / & laminiũ: me mendacii reum esse con-
sentio: qui scriptum noui / quia omnis homo mendax: adeo qui
dem: ut nec uastum pectus turgidus ueter: tumida facies & ru-
bicunda: lingua procax: & insulsa: & paratior mores corrodere
alienos q̃ suos corrigere / nostrum exceperit laminiũ. Quis
ipse sit nisi ab iniuriis temperet dicam: & plane cognoscet: quia
inueteratum esse: plenam non confert nec integram seruat au-

Testudo.
Mus.

Alexander.
Cesar. Socra-
tes. Zeno.
Plato.
Aristoteles.

ps. cxv.

Polícratíci Prologus.

Achademi-
cū secta cōmē-
da ad quā tu-
lius in senectu-
te transiuit.

Optima limi-
tatio.

toritatem. Procedat tamen & publicet : arguat meum ratioe
vel auctoritate mendacii: & ego / vel ad inimici vocē non refu-
giam emendari / immo & amicū ducā qui meū castigabit erro-
rem. Si tamē alicubi auctori aliter q̄ scripserim inueniaf / non
ideo cōstabit me esse mentitū: cū in strategēmaticis hystoricos
qui frequēter ab inuicem dissidēt sim secutus / & in philosophis
achademicis disputās p̄ ratiois modulo q̄ occurrerāt pbabilia se-
ctatus sim. Nec achademicorū erubesco professionē: qui in his
que sunt dubitabilia sapienti ab eorū vestigiis nō recedo. Licet
enim secta hec tenebras rebus oibus videat inducere: nulla v̄-
tati examinande fidelior: & auctore cicerone q̄ ad eā in senectu-
te diuertit / nulla p̄fecti familiarior est. In his ergo que incidē-
ter de puidētia & fato & libertate arbitrii & sibi dīcta sūt / me
achademicum potius esse noueris q̄ eorū que dubia sunt teme-
rarium assertorē. Scripturā quoq; testimoniis ad cōmodū ex-
planande sentētie q̄q; vsus sum: ita tñ vt nihil fidei: aut bonis
morib; inueniaf aduersū / ac si sentētiās tā modernas q̄ veteres
eadē incōmutabilis v̄itas genuisset. Siquidem facies nō oibus
vna. Non diuersa tñ qualem decet esse sororū. Oīa v̄o tuo reser-
uant examini: vt tibi maior & iustior corrigēdi q̄ mihi scribēdi
gl̄ia debeat. Inequalitas aut̄ voluminū variis est occupationi-
bus ascribenda / q̄bus incuria fidi distractus sū: vt vix aliqd̄ scribe-
re q̄q; licuerit: Dū tamem tolosam cingitis ista aggress; sum:
& me curialibus nugis paulisper ademi: illud voluēs in aīo: q̄a
ociū sine litteris mors est: & viui hoīs sepultura. Si qs̄ ignotos
auctores cū lamīnio calūniatur: aut fictos / rediuiū platonis af-
fricanū ciceroni sōniantem & philosophos saturnalia exercētes
accuset: aut auctori nostrisq; figmētis idulgeat / si publice serui-
unt vtilitati. Preterea lectori & auditori quanta possū deuotiōe
supplico: vt me patri misericordiarū cōmendare dignētur i ora-
tionibus suis & erratib; meis q̄ multiplicati sūt sup̄ numerum:
veniā studeant obtinere. nam & ego spero me p̄cipē esse oīm
timētū dñm / & corde & voce vicissim p̄ indigentibus oro: vt
actus & cogitationes n̄as omnipotēs & miserator dñs emun-
det: & ne vitiorū rapiamur errorib;: spū sancto mentes illustra-
re dignetur magni consilii angelus.

¶ Explicit prologus.